Ovaj je dokument samo dokumentacijska pomoć za čiji sadržaj institucije ne preuzimaju odgovornost.

►B

DIREKTIVA VIJEĆA 2003/8/EZ

od 27. siječnja 2003.

o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima

(SL L 26, 31.1.2003., str. 41)

Koji je ispravio:

►C1 Ispravak, SL L 360, 17.12.2014, str. 111 (2003/8/EZ)

▼B

DIREKTIVA VIJEĆA 2003/8/EZ

od 27. siječnja 2003.

o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 61. točku (c) i članak 67.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ([1]),

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ([2]),

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ([3]),

budući da:

(1) Europska unija postavila je kao svoj cilj održavanje i razvoj Europske unije kao područja slobode, sigurnosti i pravde u kojem je osigurano slobodno kretanje osoba. Radi postupne uspostave takvoga područja, Zajednica između ostaloga donosi mjere koje se odnose na pravosudnu suradnju u građanskim stvarima koje imaju prekogranične učinke i koje su potrebne za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

(2) U skladu s odredbama članka 65. točke (c) Ugovora, te mjere trebaju uključivati mjere kojima se uklanjaju zapreke za ispravno funkcioniranje građanskog postupka, ako je potrebno i unapređenjem usklađenosti pravila o građanskom postupku primjenjivim u državama članicama.

(3) Europsko je vijeće na sastanku u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. od Vijeća zatražilo utvrđivanje minimalnih standarda koji će osigurati odgovarajuću razinu pravne pomoći u prekograničnim predmetima u cijeloj Uniji.

(4) Sve države članice ugovorne su stranke Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950. Predmeti iz ove Direktive rješavat će se u skladu s tom Konvencijom, a posebno poštujući načelo ravnopravnosti obje stranke u sporu.

(5) Ova Direktiva nastoji unaprijediti primjenu pravne pomoći u prekograničnim sporovima za osobe koje nemaju dostatna sredstva, a pomoć im je potrebna za osiguravanje djelotvornog pristupa pravosuđu. Opće priznato pravo pristupa pravnoj zaštiti potvrđuje se i člankom 47. Povelje o temeljnim pravima Europske unije.

([1]) SL C 103 E, 30.4.2002., str. 368.
([2]) Mišljenje doneseno 25. rujna 2002. (još nije objavljeno u Službenom listu).
([3]) SL C 221, 17.9.2002., str. 64.

▼B

(6) Ne bi se trebalo dopustiti da nedostatak sredstava stranke u sporu, bez obzira je li je riječ o tužitelju ili tuženome, ili poteškoće koje proistječu iz prekograničnog aspekta spora, spriječe djelotvoran pristup pravosuđu.

(7) Ciljevi ove Direktive ne mogu se dostatno postići pojedinačnim djelovanjem država članica, već se mogu bolje postići na razini Zajednice. Zajednica stoga može donositi mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti iz istoga članka, ova Direktiva ne nadilazi ono što je potrebno za postizanje spomenutih ciljeva.

(8) Glavna je svrha ove Direktive zajamčiti odgovarajuću razinu pravne pomoći u prekograničnim sporovima utvrđivanjem određenih minimalnih zajedničkih standarda koji se odnose na pravnu pomoć u takvim sporovima. Direktiva Vijeća najprikladniji je zakonodavni instrument za tu svrhu.

(9) Ova se Direktiva primjenjuje na prekogranične sporove u građanskim i trgovačkim stvarima.

(10) Sve osobe uključene u građanski ili trgovački spor, u području primjene ove Direktive, moraju imati mogućnost ostvariti svoja prava pred sudovima, čak i ako im njihova osobna financijska situacija ne omogućuje podmirivanje troškova postupka. Pravna se pomoć smatra odgovarajućom ako svojem korisniku omogućuje djelotvoran pristup pravosuđu pod uvjetima utvrđenima ovom Direktivom.

(11) Pravna pomoć treba obuhvaćati savjetovanje prije početka parnice radi postizanja izvansudske nagodbe, pravnu pomoć za pokretanje postupka pred sudom te zastupanje pred sudom i pomoć u podmirivanju ili oslobođenju od troškova postupka.

(12) Pravu države članice u kojoj sud postupa ili u kojoj se zahtijeva izvršenje sudske odluke prepušta se odluka mogu li se u troškove postupka uključiti i troškovi postupka suprotne stranke čije je podmirivanje naloženo korisniku pravne pomoći.

(13) Svi građani Unije, neovisno o njihovom domicilu ili uobičajenom boravištu na državnom području države članice, moraju imati mogućnost dobivanja pravne pomoći u prekograničnim sporovima ako zadovoljavaju uvjete propisane ovom Direktivom. Isto se odnosi i na državljane trećih zemalja koji uobičajeno i zakonito borave u nekoj državi članici.

(14) Državama članicama trebalo bi prepustiti utvrđivanje praga iznad kojega se smatra da je neka osoba sposobna podmiriti troškove postupka, pod uvjetima utvrđenima ovom Direktivom. Takve pragove treba utvrditi u svjetlu raznih objektivnih čimbenika poput prihoda, imovine ili obiteljske situacije.

(15) Unatoč tome, cilj ove Direktive ne bi se mogao postići ako osobe koje traže pravnu pomoć nisu imale mogućnost dokazati da ne mogu podmirivati troškove postupka, iako njihova sredstva premašuju prag utvrđen od države članice u kojoj sud postupa. U ocjenjivanju potrebe treba li odobriti pravnu pomoć na toj osnovi, tijela države članice u kojoj sud postupa mogu uzeti u obzir informacije o tome zadovoljava li podnositelj zahtjeva za pravnu pomoć kriterije o financijskoj podobnosti u državi članici u kojoj ima domicil ili uobičajeno boravište.

▼B

(16) Mogućnost da se u konkretnom predmetu koriste drugi mehanizmi za osiguravanje djelotvornoga pristupa pravosuđu nije oblik pravne pomoći, ali može opravdati pretpostavku da je osoba o kojoj se radi sposobna podmiriti troškove postupka unatoč svojoj nepovoljnoj financijskoj situaciji.

(17) Državama članicama trebalo bi dopustiti da odbiju zahtjeve za pružanje pravne pomoći u slučajevima postupaka s očigledno neosnovanim zahtjevima ili zbog razloga povezanih s meritumom predmeta, ako je omogućeno savjetovanje prije početka parnice i zajamčen pristup pravosuđu. Pri donošenju odluke o meritumu zahtjeva, države članice mogu odbiti zahtjev za pružanje pravne pomoći ako podnositelj zahtjeva tvrdi da mu je narušen ugled, ali nije pretrpio materijalnu ili financijsku štetu ili se zahtjev odnosi na tražbinu koja neposredno proizlazi iz obrta ili samostalne djelatnosti podnositelja zahtjeva.

(18) Složenost i razlike između pravnih sustava država članica, te troškovi koji su neodvojivo povezani s prekograničnim aspektom spora ne bi trebale spriječiti pristup pravosuđu. Pravna bi pomoć trebala na odgovarajući način podmiriti troškove koji su izravno povezani s prekograničnim aspektom spora.

(19) Pri razmatranju potrebe nazočnosti osobe pred sudom, sudovi države članice trebale bi uzeti u obzir sve prednosti mogućnosti koje nudi Uredba Vijeća (EZ-a) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u prikupljanju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima ([1]).

(20) Ako je pravna pomoć odobrena, ona se mora odnositi na cijeli postupak, uključujući i troškove koji nastaju pri izvršenju presude; korisnik pravne pomoći trebao bi je nastaviti koristiti i ako je izjavljena žalba protiv njega ili je on sam izjavi ako su i nadalje ispunjeni uvjeti u vezi s financijskim sredstvima i predmetom spora.

(21) Pravna pomoć odobrava se pod istim uvjetima za uobičajene sudske postupke i za izvansudske postupke poput mirenja, ako sudjelovanje u takvim postupaka zahtijeva zakon ili nalaže sud.

(22) Pravna pomoć odobrava se i za izvršenje autentičnih isprava u drugoj državi članici pod uvjetima utvrđenima ovom Direktivom.

(23) Budući da pravnu pomoć pruža država članica u kojoj sud postupa ili u kojoj se zahtijeva izvršenje sudske odluke, osim u slučaju savjetovanja prije početka parnice, ako podnositelj zahtjeva za pružanje pravne pomoći nema domicil ili uobičajeno boravište u državi članici u kojoj sud postupa, ta država članica mora primjenjivati vlastito zakonodavstvo u skladu s načelima određenima ovom Direktivom.

(24) Primjereno je da pravnu pomoć odobri ili odbije nadležno tijelo države članice u kojoj sud postupa ili u kojoj treba izvršiti sudsku odluku. Isto vrijedi i u slučajevima u kojima sud već postupa u predmetu, kao i u slučajevima u kojima najprije mora donijeti odluku o vlastitoj nadležnosti.

([1]) SL L 174, 27.6.2001., str. 1.

▼B

(25) Pravosudnu suradnju u građanskim stvarima treba organizirati između država članica u svrhu poticanja obavještavanja javnosti i stručnih krugova, te u svrhu pojednostavnjivanja i ubrzavanja slanja zahtjeva za pružanje pravne pomoći između država članica.

(26) Mehanizmi obavješćivanja i slanja, predviđeni ovom Direktivom, neposredno su potaknuti onima iz Europskog sporazuma o slanju zahtjeva za pravnu pomoć, potpisanoga u Strasbourgu 27. siječnja 1977., u daljnjem tekstu „Sporazum iz 1977.". Za slanje zahtjeva za pružanje pravne pomoći utvrđen je rok koji nije predviđen Sporazumom iz 1977. Relativno kratak rok pridonosi neometanom djelovanju pravosuđa.

(27) Informacije poslane u skladu s odredbama ove Direktive trebalo bi zaštititi. Budući da se primjenjuju Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodi kretanja takvih podataka ([1]) i Direktiva 97/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području telekomunikacija ([2]), ne postoji potreba za posebnim odredbama o zaštiti podataka u ovoj Direktivi.

(28) Uvođenje standardnog obrasca zahtjeva za pravnu pomoć i za slanje zahtjeva za pružanje pravne pomoći u slučajevima prekograničnih sporova olakšat će i ubrzati postupke.

(29) Nadalje, ti obrasci i nacionalni obrasci za zahtjeve za pružanje pravne pomoći trebali bi biti raspoloživi na europskoj razini putem informacijskoga sustava Europske pravosudne mreže, osnovane u skladu s Odlukom 2001/470/EZ ([3]).

(30) Mjere potrebne za provedbu ove Direktive treba donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji ([4]).

(31) Trebalo bi odrediti da utvrđivanje minimalnih standarda u prekograničnim sporovima ne sprječava države članice da donesu odredbe koje su pogodnije za podnositelje zahtjeva za pravnu pomoć i za korisnike pravne pomoći.

(32) Sporazum iz 1977. i Dodatni protokol Europskog sporazuma o slanju zahtjeva za pravnu pomoć potpisani u Moskvi 2001., i dalje se primjenjuju na odnose između država članica i trećih zemalja koje su stranke Sporazuma iz 1977. ili Protokola, ali ova Direktiva u odnosima između država članica ima prednost pred odredbama Sporazuma iz 1977. i Protokola.

(33) Ujedinjena Kraljevina i Irska objavile su da žele sudjelovati u donošenju ove Direktive u skladu s člankom 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice.

([1]) SL L 281, 23.11.1995., str. 31.
([2]) SL L 24, 30.1.1998., str. 1.
([3]) SL L 174, 27.6.2001., str. 25.
([4]) SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

▼B

(34) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola o položaju Danske priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive, njome nije vezana i nije ju obvezna primjenjivati,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Ciljevi i područje primjene

1. Svrha ove Direktive jest unapređivanje pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima.

2. Ona se u prekograničnim sporovima primjenjuje na građanske i trgovačke stvari, bez obzira na prirodu suda. Direktiva se ne primjenjuje na prihode, carinske ili upravne stvari.

3. U ovoj Direktivi „država članica" znači države članice s izuzetkom Danske.

Članak 2.

Prekogranični sporovi

1. U smislu ove Direktive, prekogranični spor jest onaj u kojemu stranka koja zahtijeva pravnu pomoć u smislu ove Direktive ima domicil ili uobičajeno boravište u državi članici koja nije država članica u kojoj sud postupa ili u kojoj treba izvršiti sudsku odluku.

2. Država članica u kojoj stranka ima domicil utvrđuje se u skladu s člankom 59. Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o sudskoj nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima ([1]).

3. Mjerodavan trenutak za utvrđivanje postoji li prekogranični spor jest trenutak podnošenja zahtjeva u skladu s odredbama ove Direktive.

POGLAVLJE II.

PRAVO NA PRAVNU POMOĆ

Članak 3.

Pravo na pravnu pomoć

1. Fizičke osobe koje sudjeluju u sporu na koji se odnose odredbe ove Direktive imaju pravo na odgovarajuću pravnu pomoć s ciljem osiguravanja njihova djelotvornoga pristupa pravosuđu, u skladu s uvjetima utvrđenima ovom Direktivom.

([1]) SL L 12, 16.1.2001., str. 1.; Uredba kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 1496/2002 (SL L 225, 22.8.2002., str. 13.).

▼B

2. Pravna se pomoć smatra odgovarajućom ako jamči:

(a) savjetovanje prije početka parnice radi postizanja nagodbe prije pokretanja sudskoga postupka;

(b) pravnu pomoć i zastupanje pred sudom te oslobađanje ili pomoć pri podmirivanju troškova za primatelja pravne pomoći, uključujući troškove iz članka 7. te naknade za osobe koje sud ovlasti za obavljanje radnji tijekom postupka.

U državama članicama u kojima stranka koja izgubi spor mora podmiriti troškove suprotne stranke, u slučaju da spor izgubi korisnik pravne pomoći, pravna pomoć podmiruje i troškove suprotne stranke u sporu ako bi ih podmirila da je korisnik pravne pomoći imao domicil ili uobičajeno boravište u državi članici u kojoj sud postupa.

3. Države članice ne moraju osigurati pravnu pomoć ili zastupanje pred sudovima u postupcima posebno predviđenima kako bi se strankama u parnici omogućilo osobno zastupanje pred sudom, osim ako sud ili drugo nadležno tijelo ne odluči drugačije radi osiguravanja ravnopravnosti stranaka u postupku ili zbog složenosti predmeta.

4. Države članice mogu zahtijevati da korisnik pravne pomoći plati razuman doprinos podmirivanju troškova postupka, uzimajući u obzir uvjete iz članka 5.

5. Države članice mogu predvidjeti da nadležno tijelo može donijeti odluku prema kojoj korisnici pravne pomoći moraju, u cijelosti ili djelomično, vratiti iznos pomoći ako se njihova financijska situacija značajno poboljšala ili ako je odluka o pružanju pravne pomoći bila donesena na temelju netočnih informacija koje je dao njezin korisnik.

Članak 4.

Zabrana diskriminacije

Države članice odobravaju pravnu pomoć bez diskriminacije prema građanima Unije i državljanima trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici.

POGLAVLJE III.

UVJETI I OPSEG PRAVNE POMOĆI

Članak 5.

Uvjeti u vezi s financijskim sredstvima

1. Osobama iz članka 3. stavka 1. koje su zbog svoje financijske situacije djelomično ili u potpunosti nesposobne za podmirivanje troškova postupka iz članka 3. stavka 2., države članice odobravaju pravnu pomoć radi osiguravanja njihova djelotvornog pristupa pravosuđu.

2. Financijsku situaciju osobe procjenjuje nadležno tijelo države članice u kojoj sud postupa, s obzirom na različite objektivne čimbenike poput prihoda, imovine ili obiteljske situacije, uključujući i procjenu sredstava osoba koje financijski ovise o podnositelju zahtjeva.

▼B

3. Države članice mogu odrediti pragove iznad kojih se podnositelji zahtjeva za pravnu pomoć smatraju djelomično ili u potpunosti sposobnima za podmirivanje troškova postupka iz članka 3. stavka 2. Ti se pragovi utvrđuju na temelju kriterija utvrđenih u stavku 2. ovoga članka.

4. Pragovi utvrđeni u skladu s odredbama stavka 3. ovoga članka ne smiju spriječiti odobravanje pravne pomoći podnositeljima zahtjeva za pravnu pomoć koji prelaze te pragove ako dokažu da nisu sposobni platiti troškove postupka iz članka 3. stavka 2. zbog razlika u troškovima života između države članice u kojoj imaju domicil ili uobičajeno boravište i države članice u kojoj sud postupa.

5. Pravna pomoć ne mora se odobriti podnositeljima zahtjeva za pravnu pomoć ako im je u konkretnom predmetu omogućen djelotvoran pristup drugim mehanizmima za podmirivanje troškova postupka iz članka 3. stavka 2.

Članak 6.

Uvjeti u vezi s predmetom spora

1. Države članice mogu predvidjeti da nadležna tijela mogu odbiti zahtjeve za pravnu pomoć za radnje koje su očito neosnovane.

2. Ako je ponuđeno savjetovanje prije početka parnice, korištenje daljnje pravne pomoći može se odbiti ili obustaviti zbog razloga povezanih s meritumom predmeta, pod uvjetom da je zajamčen pristup pravosuđu.

3. Pri donošenju odluke o meritumu zahtjeva, ne dovodeći u pitanje odredbe članka 5., države članice razmatraju važnost pojedinačnog predmeta podnositelja zahtjeva, ali mogu uzeti u obzir i prirodu predmeta ako podnositelj zahtjeva tvrdi da mu je narušen ugled, ali nije pretrpio materijalnu ili financijsku štetu ili ako se zahtjev odnosi na tražbinu koja neposredno proizlazi iz obrta ili samostalne djelatnosti podnositelja zahtjeva.

Članak 7.

Troškovi povezani s prekograničnim sporovima

Pravna pomoć odobrena u državi članici u kojoj sud postupa podmiruje sljedeće troškove izravno povezane s prekograničnim sporovima:

(a) tumačenje;

(b) prevođenje isprava koje zahtijeva sud ili nadležno tijelo, a korisnik pravne pomoći ih podnosi jer su potrebni za rješavanje predmeta; i

(c) putne troškove koje snosi podnositelj zahtjeva, ako sud ili pravo spomenute države članice zahtijeva osobnu nazočnost osoba zaduženih za predstavljanje slučaja podnositelja zahtjeva pred sudom, a sud odluči da se te osobe ne mogu saslušati na drugi, sudu prihvatljiv, način.

▼B

Članak 8.

Troškovi koje podmiruje država članica domicila ili uobičajenog boravišta

Država članica u kojoj podnositelj zahtjeva za pravnu pomoć ima domicil ili uobičajeno boravište, osigurava pravnu pomoć prema članku 3. stavku 2., potrebnu za podmirivanje:

(a) troškova povezanih uz pomoć lokalnog odvjetnika ili druge osobe koja je pravno ovlaštena za pravno savjetovanje, a koji su nastali u državi članici u kojoj sud postupa do trenutka primanja zahtjeva za pravnu pomoć, u skladu s odredbama ove Direktive;

(b) prijevoda zahtjeva i potrebne pripadajuće dokumentacije koja se šalje tijelima te države članice.

Članak 9.

Trajanje pravne pomoći

1. Pravna pomoć korisnicima se nastavlja osiguravati u cijelosti ili djelomično za podmirivanje troškova nastalih pri izvršenju sudske odluke u državi članici u kojoj sud postupa.

2. Korisnik kojem je u državi članici u kojoj sud postupa pružena pravna pomoć, koristi pravnu pomoć predviđenu pravom države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje ili izvršenje sudske odluke.

3. U skladu s odredbama članaka 5. i 6., pravna je pomoć moguća i nakon što njezin korisnik izjavi žalbu ili se žalba izjavi protiv njega.

4. Države članice mogu propisati ponovno razmatranje zahtjeva za pružanje pravne pomoći u svakoj fazi postupka iz razloga navedenih u članku 3. stavcima 3. i 5., člancima 5. i 6., uključujući postupak iz stavaka 1. i 3. ovoga članka.

Članak 10.

Izvansudski postupci

Pravna pomoć proširuje se i na izvansudske postupke pod uvjetima utvrđenima u ovoj Direktivi, ako pravo od stranaka zahtijeva primjenu tih postupaka ili ako sud strankama u sporu naloži njihovu primjenu.

Članak 11.

Autentične isprave

Pravna pomoć odobrava se za izvršenje autentičnih isprava u drugoj državi članici, pod uvjetima utvrđenima ovom Direktivom.

▼B

POGLAVLJE IV.

POSTUPAK

Članak 12.

Tijelo koje odobrava pravnu pomoć

Pravnu pomoć odobrava ili odbija nadležno tijelo države članice u kojoj sud postupa, ne dovodeći u pitanje odredbe članka 8.

Članak 13.

Podnošenje i slanje zahtjeva za pravnu pomoć

1. Zahtjevi za pravnu pomoć mogu se podnijeti:

(a) nadležnom tijelu države članice u kojoj podnositelj zahtjeva ima domicil ili uobičajeno boravište (tijelo za slanje); ili

(b) nadležnom tijelu države članice u kojoj sud postupa ili u kojoj se zahtijeva izvršenje sudske odluke (tijelo za primanje).

2. Zahtjevi za pravnu pomoć sastavljaju se, a pripadajuća dokumentacija prevodi na:

(a) službeni jezik ili jedan od službenih jezika države članice nadležnoga tijela za primanje, koji odgovara jednome od jezika ustanova Zajednice; ili

(b) neki drugi jezik za koji je država članica navela da ga može prihvatiti u skladu s odredbama članka 14. stavka 3.

3. Nadležno tijelo za slanje može donijeti odluku o nedozvoljenosti slanja zahtjeva, ako je on očito:

(a) neosnovan; ili

(b) izvan područja primjene ove Direktive.

Na takve odluke primjenjuju se uvjeti navedeni u članku 15. stavcima 2. i 3.

4. Tijelo nadležno za slanje pomaže podnositelju zahtjeva da osigura prilaganje cjelokupne pripadajuće dokumentacije za koju zna da je potrebna za donošenje odluke o zahtjevu. Ono podnositelju zahtjeva pomaže i u pribavljanju svih potrebnih prijevoda pripadajuće dokumentacije, u skladu s odredbama članka 8. točke (b).

Tijelo nadležno za slanje, zahtjev šalje tijelu nadležnom za primanje druge države članice u roku od 15 dana po primitku zahtjeva, ispravno sastavljenoga na jednom od jezika iz stavka 2., i pripadajuće isprave prevedene, ako je potrebno, na jedan od tih jezika.

▼B

5. Isprave koje se šalju u skladu s odredbama ove Direktive ne podliježu legalizaciji ili bilo kakvoj sličnoj radnji.

6. Države članice ne smiju naplaćivati usluge pružene u skladu s odredbama stavka 4. Države članice u kojima podnositelj zahtjeva za pravnu pomoć ima domicil ili uobičajeno boravište mogu propisati da podnositelj zahtjeva mora vratiti troškove prijevoda koje je podmirilo nadležno tijelo za slanje ako nadležno tijelo odbije zahtjev za dodjelu pravne pomoći.

Članak 14.

Nadležna tijela i jezik

1. Države članice određuju tijelo ili tijela nadležna za slanje (tijela za slanje) i primanje (tijela za primanje) zahtjeva.

2. Svaka država članica Komisiji dostavlja sljedeće informacije:

— imena i adrese tijela nadležnih za primanje ili slanje iz stavka 1.,

— zemljopisna područja nadležnosti tih tijela,

— raspoloživa sredstva za primanje informacija, i

— jezike koji se mogu koristiti pri sastavljanju zahtjeva.

3. Države članice obavještavaju Komisiju o službenom jeziku ili jezicima ustanova Zajednice, osim o vlastitome, koji su nadležnom tijelu za primanje prihvatljivi za sastavljanje zahtjeva za pravnu pomoć koje će primati u skladu s odredbama ove Direktive.

4. Države članice Komisiji dostavljaju informacije iz stavaka 2. i 3. najkasnije do 30. studenoga 2004. Svaka kasnija izmjena tih informacija Komisiji se dostavlja najkasnije dva mjeseca prije stupanja na snagu takve izmjene u spomenutoj državi članici.

5. Informacije iz stavaka 2. i 3. objavljuju se u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Članak 15.

Obrada zahtjeva

1. Nacionalna tijela ovlaštena za odlučivanje o zahtjevima za pravnu pomoć osiguravaju da podnositelj zahtjeva bude u cijelosti obaviješten o obradi zahtjeva.

2. Ako su zahtjevi u cijelosti ili djelomično odbijeni, razlozi za odbijanje moraju se obrazložiti.

3. Države članice predviđaju preispitivanje ili žalbu protiv odluke o odbijanju zahtjeva za pravnu pomoć. Države članice mogu izuzeti slučajeve u kojima je zahtjev za pravnu pomoć odbio sud protiv čije odluke o predmetu spora ne postoji pravni lijek sukladno odredbama nacionalnoga prava ili u slučaju da je zahtjev odbio prizivni sud.

▼B

►C1 4. Ako su žalbe protiv odluke kojom se pravna pomoć odbija ili obustavlja na temelju ◄ odredaba članka 6. upravne prirode, u posljednjem stupnju uvijek mora postojati mogućnost sudskog preispitivanja.

Članak 16.

Standardni obrazac

1. Kako bi se olakšalo slanje, uvodi se standardni obrazac zahtjeva za pravnu pomoć i za slanje takvih zahtjeva, u skladu s postupkom iz članka 17. stavka 2.

2. Standardni obrazac za slanje zahtjeva za pravnu pomoć uvodi se najkasnije 30. svibnja 2003.

Standardni obrazac za zahtjeve za pravnu pomoć uvodi se najkasnije 30. studenoga 2004.

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Odbor

1. Komisiji u radu pomaže Odbor.

2. Prilikom pozivanja na odredbe ovog stavka, primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ.

3. Odbor donosi svoj poslovnik.

Članak 18.

Obavješćivanje

Nadležna nacionalna tijela surađuju u osiguravanju informacija o različitim sustavima pružanja pravne pomoći za javnost i stručne krugove, a posebno putem Europske pravosudne mreže osnovane u skladu s Odlukom 2001/470/EZ.

Članak 19.

Povoljnije odredbe

Ova Direktiva ne sprječava države članice da predvide povoljnija rješenja za osobe koje zahtijevaju ili koriste pravnu pomoć.

Članak 20.

Odnos prema drugim instrumentima

Ova Direktiva, između država članica i u odnosu na predmete na koje se primjenjuje, ima prednost pred odredbama bilateralnih i multilateralnih sporazuma koje su sklopile države članice, uključujući:

(a) Europski sporazum o slanju zahtjeva za pružanje pravne pomoći zaključen u Strasbourgu 27. siječnja 1977., kako je izmijenjen dodatnim Protokolom Europskog sporazuma o slanju zahtjeva za pravnu pomoć, zaključenog u Moskvi 2001.;

▼B

(b) Haašku konvenciju od 25. listopada 1980. o međunarodnom pristupu pravnoj zaštiti.

Članak 21.

Prijenos u nacionalno zakonodavstvo

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije 30. studenoga 2004., uz izuzetak odredaba članka 3. stavka 2. točke (a) koja će se u nacionalno zakonodavstvo prenijeti najkasnije 30. svibnja 2006. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine toga upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst odredaba nacionalnoga prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 22.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu na dan njezine objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Članak 23.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice.